

W części pierwszej przedstawiliśmy Państwu obszary wiejskie z punktu widzenia polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Dziś dowiedzą się Państwo, które z nich polityka rozwoju regionalnego kraju uznaje za tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI), i co z tego wynika. A w kolejnych odcinkach pokażemy te obszary w zapisach strategii rozwoju obszarów wiejskich, która po Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) jest trzecim punktem odniesienia dla programowania interwencji funduszy europejskich w latach 2014-2020.

Różne typy obszarów wiejskich w polityce regionalnej

Obszary wiejskie w KSRR postrzegane są w sensie funkcjonalnym nie tylko jako obszary o funkcji rolniczej. Planowana interwencja polityki regionalnej odnosi się do różnych typów obszarów wiejskich i będzie zróżnicowana w zależności stopnia ich rozwoju oraz w zależności od położenia wobec ośrodków miejskich. W związku z tym działania polityki regionalnej dla rozwoju obszarów wiejskich nakierowane będą na różne typy obszarów wiejskich. Należą do nich:

- a. zurbanizowane obszary wiejskie, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie największych miast, gdzie konieczna jest zwłaszcza poprawa sytuacji przestrzennej oraz działania integrujące z obszarami miast;
- b. obszary wiejskie w zasięgu oddziaływania największych ośrodków, w których czynniki i zjawiska rozprzestrzeniania procesów rozwojowych są silne, co wpływa na zróżnicowaną strukturę gospodarczą i względnie dobrą strukturę społeczną tych obszarów lecz konieczne jest wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych;
- c. obszary wiejskie położone peryferyjnie, na których oddziaływanie największych ośrodków miejskich jest nikłe, co powoduje konieczność interwencji przełamującej utrzymywanie się szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych, niekorzystną strukturę gospodarczą i utrudniony dostęp do usług publicznych.

Wiejskie obszary funkcjonalne - obszarami strategicznej interwencji państwa

KSRR jako instrument realizacji jednej ze swoich zasad – koncentracji geograficznej – wprowadza kategorię obszarów, wobec których (a) wymagana jest interwencja rządu, ze względu na ciężar, którego region sam nie jest w stanie udźwignąć oraz (b) obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju. Nazywane są one obszarami strategicznej interwencji (OSI). Wyznaczane mają być głównie na poziomie statystycznym NTS2 (regiony) i NTS3 (podregiony).

Wśród OSI KSRR wyróżnia obszary problemowe, w tym "**obszary, w szczególności wiejskie, o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe**". Reasumując zapisy KSRR, wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług zaplanowane zostało na dwa sposoby:

(1) Działania restrukturyzacyjne:

- a. Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej grup mieszkańców, które odeszły bądź chciałyby odejść z rolnictwa, i które napotykają największe problemy na rynku pracy z powodu braku wykształcenia i kwalifikacji;

- b. Zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego; - Wspomaganie rozwoju miast powiatowych i innych miast o znaczeniu lokalnym;
- c. Tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych na obszarach charakteryzujących się niską konkurencyjnością rolnictwa, a tym samym do zatrudnienia w sektorze pozarolniczym, przez wspomaganie sieci, np. doradczych, inkubatorów przedsiębiorczości, parków przemysłowych;

(2) Działania wyrównawcze na rzecz zwiększenia dostępu do usług publicznych służące podniesieniu jakości życia i pracy na zapóźnionych obszarach wiejskich:

Obszary koncentracji tych działań ilustruje mapa nr 36 na str. 124 KSRR. Wskazuje ona powiaty, dla których występuje co najmniej 6 z 9 niekorzystnych zjawisk: odsetek dzieci w wieku lat 3-5 objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne) poniżej 50%; średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej w 2008 r. co najmniej 15% niższe od średniej krajowej; liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z dostępem szerokopasmowym w 2008 r. co najmniej 20% większa od średniej krajowej; odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w 2008 r. poniżej 50%; udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (2008) poniżej 50%; liczba lekarzy na 1 tys. mieszkańców w 2008 r. co najmniej 50% mniejsza od średniej krajowej; liczba osób przypadających na 1 zakład opieki ambulatoryjnej w 2008 r. co najmniej 40% większa od średniej krajowej; zgony niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych powyżej średniej krajowej w 2006 r.; średnia liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2003- 2007 na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej, frekwencja w wyborach samorządowych w 2006 r. niższa niż 45%. Dokładne granice tych obszarów problemowych wyznaczone zostaną w Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa na podstawie najbardziej odpowiednich dla danego regionu wskaźników obrazujących nasilenie różnych problemów na poziomie regionalnym.

Z analiz na potrzeby KSRR wynika, że obszary wiejskie o najgorszym dostępie do dóbr i usług publicznych znajdują się na terenie całego kraju i nie są silnie skoncentrowane przestrzennie. Większa koncentracja przestrzenna występuje natomiast w przypadku powiatów o niekorzystnych wskaźnikach społeczno-gospodarczych. Strefy te koncentrują się na terenie wschodniej Polski (w tym na również północy i południu woj. mazowieckiego), w woj. kujawsko-pomorskim oraz na obszarze woj. zachodniopomorskiego.

Polityka regionalna do roku 2020 skupiać się będzie, nie jak dotychczas, na dofinansowywaniu punktowych, niepowiązanych ze sobą inwestycji w usługi publiczne, lecz na moderowaniu usprawniania systemów dostarczania usług (edukacyjnych i szkoleniowych, medycznych, komunikacyjnych, komunalnych i związane z ochroną środowiska, kulturalnych) dla osiągnięcia założonych w KSRR wskaźników.

Integracja

Polityka regionalna w odniesieniu do obszarów wiejskich ma być zbieżna i ściśle zintegrowana z pozostałymi politykami rozwojowymi, w tym w szczególności z polityką rolną, gospodarczą, społeczną, edukacyjną, środowiskową i transportową. Obok działań specjalnie zaplanowanych wobec wiejskich obszarów problemowych, większość działań KSRR ma również wpływać pozytywnie na rozwój obszarów wiejskich. Są to m.in. działania zwiększające dostępność komunikacyjną, rozwój instytucji

Eurofundusze 2014-2020: obszary wiejskie (cz.2)

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: niedziela, 03, marzec 2013 02:00

Jarosław Komża

Odśłony: 1915

otoczenia biznesu, wspieranie specjalizacji, działania horyzontalne w zakresie kapitału ludzkiego, intelektualnego i społecznego, wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

Źródło: KSRR